

Kazakistan'da Kırsal Turizm Potansiyeli ve Etnik Unsurlar

Zhaxylyk Akimov¹, Nedim Yüzbaşıoğlu²

¹Avrasya Milli Üniversitesi, Ekonomi Fakültesi, Turizm Bölümü, Astana (Kazakistan)

²Akdeniz Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Antalya

*Sorumlu Yazar

E-posta: nedimy@akdeniz.edu.tr

Geliş Tarihi: 23 Eylül 2019

Kabul Tarihi: 25 Kasım 2019

Özet

Günümüzde her ülke turizmi başarılı bir ekonomik gelişme kaynağı olarak görüyor. Dünya turizm sektörü çok büyük değişimler yaşıyor. Son yıllarda gerek gelişmekte olan ülkelerde ve gerekse gelişmiş ülkelerde geleneksel turizm sistemlerini sürdürmenin yanı sıra yeni yollar açmaya odaklanmaktadır. Dinlenme ve gezme potansiyeline sahip olan turistler daha çok "yeşil seyahat" yapmayı tercih ediyorlar. Seyahat eden yeni nesil içinde çevreye saygılı, düşünceli tüketici sayısı hızla artıyor. Bu nedenle, kırsal turizmin önemi gitgide artmaktadır. Bu bağlamda Kazakistan coğrafi güzellikleri ve zenginlikleri çeşitliliği açısından kırsal turizmde meraklı, alternatif turizm arayışında olan ziyaretçiler için oldukça iyi bir alternatif sunmaktadır.

Bu çalışmanın amacı etnik unsurların önemini vurgulayarak kırsal turizminin Kazakistan'daki gelişimine katkıda bulunmaktır. Bu amaçla öncelikle kırsal turizm kavramı tartışılmış, Kazakistan'ın kırsal turizm açısından potansiyeli tanımlanmıştır. Diğer yandan Kazak etnik unsurların kırsal turizminin gelişimine katkısı söz konusu olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Etnik unsurlar, Kazakistan turizmi, kırsal turizm, turizm potansiyeli

Rural Tourism Potential and Ethnic Elements in Kazakhstan

Abstract

Today, every country sees tourism as a successful source of economic development. The world tourism sector is experiencing tremendous changes. In recent years, it has focused on opening new roads as well as maintaining traditional tourism systems in both developing countries and developed countries. Tourists who have the potential of rest and sightseeing prefer to travel more green. The number of consumers who are respectful to the environment and the number of thoughtful consumers is growing rapidly in the next generation. Therefore, the importance of rural tourism is increasing. In this context, Kazakhstan offers a good alternative for visitors who are interested in rural tourism and who are looking for alternative tourism in terms of their geographical beauty and richness.

The aim of this study is to contribute to the development of rural tourism in Kazakhstan by emphasizing the importance of ethnic elements. For this purpose, the concept of rural tourism is discussed and the potential of Kazakhstan in terms of rural tourism is defined. On the other hand, Kazakh ethnic elements contributed to the development of rural tourism.

Keywords: Ethnic elements, rural tourism, tourism in Kazakhstan, tourism potential

GİRİŞ

Turizm dünyada döviz sağlayan önemli bir gelir kaynağı ve iş alanı yaratan ekonomik bir sektördür. Turizmde iş bulma imkânı, diğer sektörlerle göre daha fazladır. Turizm endüstrisinin yarattığı iş alanları özellikle küçük ve orta boy ölçekli işletmeleri kapsamaktadır. Ülkelerin gelişmemiş bölgelerinde turizm endüstrisi kırsal kalkınmayı hızlandırmakta ve altyapının tamamlanmasını veya yenilenmesini sağlamaktadır. Ayrıca turizm endüstrisi hükümetlere her yıl yüzlerce milyon ABD doları vergi geliri kazandırmaktadır. Zor rekabet koşulları altında; tüm dünya ülkeleri daha fazla turist çekmek ve turizm gelirlerini daha çok arttırmak için, turizm potansiyellerini turistik arz haline getirme çabası içindedir. (Dinçer ve Ertuğral, 2005: 136).

Sosyal, ekonomik ve kültürel bunalımdan dolayı turizm gelişiminin sosyo-ekonomik şartları değişim göstermiştir. Tüm sosyo-ekonomik faktörlerin etkisi altında bulunan farklı ülkelerin, bölgelerin ve ekonomik alanların karşılıklı bağlantıları, alanlar arası iş bölümü değişmiştir. Turizmin ekonomik alt yapısını oluşturan hayatı etkinliğin maddi

şartları da değişmiştir. Bilgilendirme, eğitim, sağlık, şehirleşme faaliyetleri ve halkın yaşam tarzı değişmiştir. Bunların yanı sıra turizm ve seyahat sistemi ve onun yönetimi ve perspektifleri de değişim göstermiştir. Küreselleşme ile birlikte turizm sektöründe yeni eğilimler ortaya çıkmış ve kaynakların sınırsız kullanımını öngören geleneksel kitle turizminin aksine çevreye ve yerel halka daha duyarlı, sorumlu seyahatler önem kazanmaya başlamıştır.

Günümüzde turizm; farklı beklentileri bünyesinde barındıran, bilinenin-alışılmışın dışında alternatif turizm türlerine yönelmektedir. Turizm arz potansiyelinin yüksek olduğu, yıpranmamış doğal, tarihi ve sosyo-kültürel çekiciliklere sahip ülkeler, kaynaklarını planlı ve koruma-kullanma ilkelerine bağlı kalarak kullanmaya daha fazla önem göstermekte ve turizmde ürün çeşitliliğini sağlayacak alternatif turizm aktivitelerine yönelmektedirler (Çeken, Karadağ ve Dalgın, 2007:1).

Alternatif turizm 1980'lerde miras ve sürdürülebilir gelişme ile birlikte moda haline gelmiş konulardan birisidir. (Butler, 1990: 41). Kırsal turizm, alternatif turizm türlerin-

den biridir. Turistler gezileri süresince daha doğal ve otantik yerleri ziyaret etme isteği içinde olduklarından kırsal turizm giderek gelişmektedir. Özellikle, daha eğitilmiş, orta ve üst gelir seviyesine sahip turistlerin farklı turizm türlerine ilgileri giderek büyümektedir. Dünya Turizm Örgütü istatistik verilerine göre kırsal turizm, 2020'ye kadar dünyada turizm gelişiminin beş ana stratejik yönünden biri olacaktır. Bu gerçeği dikkate alarak, turizm endüstrisinin gelecek vaat eden gelişme alanlarından biri kırsal turizm olduğu sonucuna varılmalıdır. Her yıl yapılan turistik seyahatlerin çeşitli kaynaklara göre % 12 - 30'u kırsal turizmi oluşturmuştur ve bu talebin her yıl artacağı tahmin edilmektedir. (www.unwto.org/index.php).

Kazakistan'ın dünya turizminde yeni gelişmekte olan ve turizm açısından büyük umutlar vadeden bir ülke olduğunu ifade edebiliriz. Kazakistan; tarihi, yöreye özgü kültürü ve doğa güzellikleriyle açısından kırsal turizme meraklı, alternatif turizm arayışında olan ziyaretçiler için oldukça çekici bir ülkedir.

Bir ülkenin, turizm sektöründen ne beklediğinin öncelikle belirlenmesi, doğru bir turizm politikasının üretilmesi için önemlidir. Kazakistan'da da kamu otoritelerinin turizmle ilgilenmeye ve turizme daha çok önem vermeye başlamaları, uluslararası turizm talebinin giderek Kazakistan'a doğru kayan bir eğilim göstermesine bağlanabilir.

Kırsal Turizm Ve Sınıflandırılması

Kırsal turizm; çok boyutlu bir alternatif turizm türüdür. Kırsal alan olarak ifade edilen alanlarda, yörenin ekonomik, sosyo-politik, kültürel, tarihi, coğrafi, beşeri yapısına uygun olarak gelişen ve gelişmesi teşvik edilen turizm türüdür. (Kahraman ve Türkay, 2011). Kırsal turizm, hem kırsal yerleşmelerle iç içe olan, hem de doğal kaynaklara dayalı olan bir turizm türüdür. Birçok olumlu etkilerinden dolayı, turizm türlerinin alternatifi ya da tamamlayıcısı olarak, gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde önemi her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır (Ukav, 2014: 17).

Kırsal turizm; kırsal kültür, doğal çevre ve tarımla bütünleşen, ayrıca diğer turizm türleriyle de son derece kolay entegre olabilen bir turizm türüdür. O yüzden çeşitli yerel, ulusal ve uluslararası girişimlerle içeriği zenginleştirilen kırsal turizm, dünyanın pek çok ülkesinde insanları tatil için kırsal alanlara çekebilmektedir (Soykan, 1999: 68).

Kırsal alanlardaki turizm etkinlikleri, kırsal coğrafyanın doğal ve beşeri karakterine (yer şekilleri, iklimi, bitki örtüsü, su kaynakları, kültürel ve tarihsel varlıkları, ekonomik yapısı, yerleşme dokusu, gelenek-görenekleri vb.) göre şekillenmektedir. (Öztürk, 2010: 26).

Kırsal turizm, kırsal doğayı tanıma, kırsal yaşam biçimine aşina olma, tarım geleneklerine aşina olma amacıyla kırsal alanlarda turistlerin rekreasyon biçimlerini birleştiren özel bir turizm türüdür. (Aleksandrova, 2008: 592).

Kırsal turizm, kırsal alanlarda yaşayan köylülerin, çiftçilerin, ormancıların, balıkçıların ve madencilerin yaşamlarını sürdürmek adına giriştikleri faaliyetlere turizmin de eklenmesi ile ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan gelişmeyi, yerel bölgelerin genele, genelin yerel zenginliklere aşina olmasını, kırdan kente göçü önlemeyi öngörür. (Ayaz, 2012: 27).

Dünya turizm alan yazını incelendiğinde uzmanlar tarafından kırsal turizmin çiftlik turizmi, köy turizmi, yayla turizmi, tarımsal turizm, ekoturizm gibi çeşitli tanımlamalar ile açıklandığı görülmektedir. (Mair, Donald, George ve Taylor, 2001: 3).

Kırsal turizminin biçimine göre bir takım sınıflandırmalar yapılmaktadır. Farklı eserlere göre kırsal turizmde uygulanan başlıca etkinlikler farklıdır. Bizim bakış açımızdan Kırsal turizmin sınıflandırılmasının ana başlıkları aşağıdaki gibidir:

Kırsal etnografik turizm otantik değerlerin yaşatılma-

sı, kültür gezileri, gelenek-göreneklerin yaşatılması, halk oyunları, köy düğünü, halk dansları, yerel müzik, ören yeri gezisi, kırsal miras, müze v.b.

Tarımsal turizm tarıma ve hayvancılığa dayalı etkinlikler sebze, meyve, çiçek vb. ürünlerin toplanması, hayvan besleme, hayvansal ürünleri elde etme vb.

Kırsal eğitim turizmi yerel üretim teknikleri, yerel el sanatları, resim yapma, dokumacılık, seramik, bakır, demir, ağaç, cam işleri, bilimsel inceleme, gözlem araştırmalar, salonlarında kitap okuma vb.

Kırsal mutfak (gastronomi) turizmi gurme turları, yerli yemek çeşitleri, yerli alköllu-alkölsüz içecek çeşitleri, sos çeşitleri vb.

Aktivite Turizmi binicilik, avcılık, balıkçılık, bisiklet turları, atıcılık, golf, trekking, yüzmeye, doğa sporları, doğa yürüyüşleri, kamp yapma, kış sporları, su sporları vb.

Macera Turizmi peyzaj seyretmek, fotoğraf çekme, orienteering, çiftlik deneyimi, vb.

Egzotik Turizm yabani hayvanları izleme, endemik kuş izleme, kelebek uçuşu izleme, kuş gözlemciliği, koleksiyonerlik, foto safari, botanik turizmi, mağara turizmi vb.

Kırsal Sağlık Turizmi şifalı çamur, şifalı bitkiler, termal turizm, güneşlenme, sağlıklı beslenme, doğal yemekler vb.

Gördüğümüz üzere, kırsal turizm iklimle bağlantılı olmayan bir turizm türüdür. Kırsal turizmi klasik deniz-kum-güneş turizm türünden ayıran, mevsimlik olma özelliği yoktur Böylece, kış aylarında çevredeki kayak merkezleri ve kış sporlarını kullanılabilmekte, ilkbahar aylarında köyler uzun kış yürüyüşlerini yapabilmekte, yaz ve sonbahar aylarında ise tarım ve çiftliklerin kullanımını yapabilmektedir.

Kazakistan Turizminin Potansiyeli

Zengin doğal güzelliklere ve kültür mirasına sahip Kazakistan bağımsızlığını kazandıktan sonra turizme önem vermeye başlamıştır.

Kazakistan'da son yıllarda ülke ekonomisinde olan ilerlemeler turizm tesislerinin yenilenmesine sebep olmaktadır. Kazakistan'la birçok ülkeler arasında vize işlemlerinin kolaylaştırılması turizm için büyük bir potansiyel yaratmaktadır. Buna ek olarak Kazakistan doğal, coğrafi ve kültürel kaynaklarıyla önemli bir turizm potansiyeli arz etmektedir. Kazakistan toprakları %40 çöl, %23 bozkır, %20 kır, %10 dağlık alanlara sahiptir. (Vasilyeva, 2008: 8). Bu doğal kaynaklar eko turizm ve ekstrem turizm yani, kırsal turizm potansiyeli yaratmaktadır. Kazakistan'ın kuru iklimi sağlık ve eko turizm gibi turizm türlerinin geliştirilmesi için uygundur. Güney Kazakistan'ın dağlık ve ormanlık alanları günümüzde gelişmekte olan kış turizmi için potansiyel alanlardır. Ülke topraklarında bulunan turistik kaynakların yarattığı potansiyel temelinde Kazakistan'da ileriye dönük turizm türleri ortaya çıkmaktadır. **Örneğin,**

Güney Kazakistan bölgesi tarihi eserler açısından son derece zengindir. Ayşe Bibi, Karahan, Babazade Hatun, Sıpatay Batır, Hoca Ahmet Yesevi türbeleri, Semireçiyeye höyüğü, Çarın kanyonunda "Kaleler Vadesi", Milli Müzik Aletleri Müzesi, Botanik bahçeleri, Turgen şalesi, Baykonur uzay üssü gibi yerler dikkat çekmektedir. (Saupova, 2008: 11). Dolayısıyla, Güney Kazakistan kültür, eğitim ve dini turizmi için potansiyel bölge olmaktadır. Ayrıca, bölgenin iklimi ve doğal özellikleri dinlenmeye, avlanmaya, dağcılığa, kaymaya, paten yapmaya imkân sağlamaktadır.

Doğu Kazakistan bölgesi Altay Dağları, Eros Irmağı ve gölleriyle ünlüdür. Zengin bitki örtüsüne ve koruma altına alınmış ender bulunan yaban hayvanlarına sahiptir. Bu yerde bulunan Zaisan, Markaköl, Alaköl, Suskan gölleri ve Eros ırmağı turistik zenginlikler arasındadır. Bu doğal potansiyel

macera turizmi, orman turizmi, kırsal ekzotik turizm, aktivite turizmi, doğa kaynaklı turizm ve trekking turlarına imkân sağlayabilmektedir.

Kuzey Kazakistan Bölgenin iklim koşulları ve manzarası dinlenme imkânını sağlamaktadır. Bayanaul, Moyındı, Köktaş şifalı suları, Korğaljin ve Naurizim doğal alanları önemlidir.(Zaybek, 2005: 140). Bu bölge eko turizmin, egzotik turizmin, kırsal sağlık turizmin geliştirilmesi için muhteşem bir yerdir.

Batı Kazakistan Bu bölge Hazar denizi, Volga ve Ural havzasında Avrupa ve Asya kıtalarının arasında bulunmaktadır. Bu bölgede dünyanın en derin ikinci çukuru olan deniz seviyesinden 132 m aşağıdaki Kargijede harika kireç kayaları bulunmaktadır.(Duran, 2007: 60). Söz konusu yöre avcılığa, oltayla balık avlamaya, su sporlarına uygundur.

Orta Kazakistan Bölgede dünyanın en büyük göllerinden biri olan Balkaş Gölü, Karkaralı ormanlık ve dağlık alanı, yöredeki arkeolojik - etnografik kalıntılar içeren alanlar gezilmektedir.(Yerdavletov, 2000: 331). Ayrıca uçsuz bucaksız bozkırlar ekstrem, safari ve macera turizminin geliştirilmesine imkan sağlamaktadır.

Dinlenme, spor ve doğa perspektifli Güney Kazakistan direkt turizmin ilgi alanına girmektedir. Burada spor turizmi, dağcılık, bölge etnografisi, dağ gezilerine imkan sağlayan Jongar Alatau, Tyan-Şan, İle Alatau dağları bulunmaktadır. Özellikle Almatı, Çimkent, Taraz şehirleri Orta Asya ülkeleri arası turlara uyum sağlamaktadır. Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan sınırlarında 73 000 hektar büyüklüğünde "Aksu Jabaglı" milli ormanı ve UNESCO'nun önemli dünya doğal rezervleri listesinde yer alan neolitik çağa ait kaya resimleri bulunmaktadır.(Yerdavletov, 2000: 192). Almatı bölgesinin doğusunda Çarın kanyonu, esrarengiz dışbudak koruluğu ve buz devrinden kalan Şınturgan akçamları vardır. Şehirden 182 km uzaklıkta ise doğanın sesli eseri "Şarkıcı kum tepeleri" bulunmaktadır. (Nakatkov, 2001:89).

Doğal hammadde rezervlerine göre turizm kaynakları daha tutumlu ve tükenmezdir. Kazakistan'da 24220024,2 hektar büyüklüğünde toplam 114 özel korumalı doğal bölge bulunmaktadır. Kazakistan kayak turizmine elverişli dağlara, eko turizm için uygun alanlara ve sağlık turizmi alanında 60 milyon m² çamur kaplıcaları için uygun yere sahiptir.

Turizm faaliyetlerinin en gözde olanları kış turizmi, doğa turları, sağlık turları ve sportif amaçlı turizm çeşitleridir. Son zamanlarda Kazakistan'da kültürel ve dini amaçlı turlara da ilginin arttığı görülmektedir.

Sözü edildiği gibi, Kazakistan'da eğlence, eğitim, kültür, kayak, av, ekoloji, zooloji, jeoloji, trekking, kayak, ata binme amaçlı turlar, eko turizm ve kırsal turizm potansiyeli vardır. Dolayısıyla, Kazakistan her yaşta turistlere sunulabilecek farklı etkinliklerin ve özellikle farklı turizm türlerinin geliştirilmesine uygun bir ülkedir. Fakat tüm bu kaynaklar yeterince kullanılmamaktadır. Bu durum bir yandan bu yerleri işletebilecek finansman kaynağının bir yandan da alt yapı, şirket ve uzmanların olmamasından kaynaklanacak.

Turistik ürünü dünya pazarına sunmak Kazakistan turizminin problemlerinden biridir. Çünkü geçmişte bu sektörün ekonomik önemi hükümet düzeyinde ele alınmamıştır. Bu nedenle, turizmle ilgili yapılandırma yeni başlamaktadır. Dolayısıyla, turistik ürünü dünya pazarına sunabilmek için ülkenin turizm potansiyeli dünya pazarında tam olarak tanıtılmalıdır.

Kazak Etnik Unsurlar

Ulusal etnografik turizm, yüksek düzeyde bir kültür turizmidir. Turistlerin turist faaliyetlerini ve turizmi keşfetmesinin ana içeriğinden biridir. Sadece ülke ve toprağı, milletleri tanımakla kalmaz, aynı zamanda yeni bilgiler edinerek turistlerin manevi ihtiyaçlarını karşılar. Yurtdışına seyahat

eden turistlerin birçoğu ulusal etnografik kültür ve yerel nüfus gelenekleri ile tanışmakla ilgilenmektedir. Bu nedenle bugün turizmi gelişen ve gelişmekte olan birçok ülke, başlıca turizm hedefi olarak ulusal etnografik turizmi geliştirmeye çalışıyor.

Kazak halkı, yüzyıllarca birçok kabilenin ve halkın katılımıyla kuruldu. Avrasya tarihinde önemli bir rol oynayan eski etnoslardan biridir. Kazak halkı, Kazak ulusunun oluşumuna katkıda bulunan tüm halkların kültürünün varisidir ve bu nedenle, Kazak halkının ulusal kültürü en zengin halklardan biridir.

Bembeyaz koyunlar, koyu kırmızı sığırlar ve altın sarısı deve sürüleri ile beyaz Kazak çadırları, Kazakistan bozkırlarının tipik öğelerindedir. Bu örfleri şimdi de etnik turizm türü olarak hayata geçirebiliriz. Güzel bozkırımıza gelen turistler, hayvanları olatmaya gidebilir, bizden peynir, kaymak ve her türlü süt ürününün yapılışını öğrenebilir, kuzu haşlama gibi özgün yemek çeşitlerimizin tadına bakabilir. Bunların hepsi çevreyi kirletmeyen yeşil yemeklerdir.

Kazaklar, misafirperverlikleriyle bilinirler. Et, içecek ve her türlü sütü yiyecek, Kazakistan bozkırına gelenlere sunulan vazgeçilmez ikramlardır. Kuzu çevirmeyse, yalnızca çok değerli misafirlere ikram edilir.

Kazakistan'ın güzelliği, yalnızca masmavi gökyüzü, bembeyaz bulutlar, uçsuz bucaksız bozkırlar ve at sürülerinden ibaret değildir. Kazakistan'ın güney batısında yer alan "Moyunkum Çölü" de ayrı bir güzelliğe sahiptir. Altın gibi parlayan çölde deve üzerinde seyahat etmek, ilginç bir deneyim olacaktır.

Ulusal spor oyunları, ulusal etnografik turizmin bir parçası olarak kabul edilebilir. Kazakların özgün kültür ve geleneklerini tanımak için önce bozkırlarda düzenlenen çeşitli yarışları görmek gerekir. Kazak etnosunun oluşumunda kültür ve geleneklerin yanı sıra ulusal spor oyunları da önemlidir. Ulusal oyunlarımızın iki bin yıllık bir geçmişi var. Atalarımızdan bugüne kadar Kazaklar özellikle "Audarshpak", "Tenge çekme", "Kokpar", "Bayge" gibi at spor oyunlarına saygı duyuyorlar. Bu oyunların arasında, elbette, kokparın yeri ayrıdır. Kokpar oyunu da dahil olmak üzere milli oyunlarımızla turistlerin ilgisini artırabiliriz. Dünyada ulusal oyunlarını geliştiren ve ulusal spor oyunları nedeniyle milyonlarca turist çeken birkaç ülke var. Örneğin: Meksika ve Amerikan kovboyları arasında oynanan geleneksel bir spor turu rodeo ve İspanyolların geleneksel spor oyunu boğa güreşi (Korrída) her yıl milyonlarca turist toplar. İspanyolların geleneksel oyunu boğa güreşi (Korrída) sadece İspanya'da değil Fransa, Portekiz ve Latin Amerika ülkelerinde de oynanır. Böylece, İspanyollar ulusal oyunları sayesinde hem turist çekmekte hem de dünyaya ulusal kültürlerini tanıtmaktadır.

Özellikle Kartalla avcılık Kazakların en eski avlanma şekillerinden biridir. Altı bin yıllık tarihi geçmişe sahip bu avlanma şeklini Kazaklar bugüne kadar korumuştur. Her yıl yaz ve sonbahar mevsimleri arasında düzenlenen kartalla avlanma yarışı düzenlenmektedir. Kazakların yaşamını yakından tanımak isteyenler için önemli fırsattır. Bu şekilde sırasında ayrıca düzenlenen at yarışı, güreş ve okçuluk yarışmaları, Kazakların binlerce yıldır süregelen bozkır kültürünün simgeleridir.

SONUÇ

Günümüzde ülkelerin çoğu turizmi başarılı bir ekonomik gelişme kaynağı olarak görüyor. Küreselleşme ile birlikte turizm sektöründe yeni eğilimler ortaya çıkmış ve kaynakların sınırsız kullanımını öngören geleneksel kitle turizminin aksine çevreye ve yerel halka daha duyarlı, sorumlu seyahatler önem kazanmaya başlamıştır. Ulusal etnografik turizmin bir dizi uygulamaya ile geliştirilmesi, turizmin yeni bir gelir kaynağı olduğunu kanıtlamıştır. Kazakistan farklı turizm türlerinin gerçekleştirilebileceği

potansiyele, tarihi ve doğal kaynaklara, zengin gelenek göreneklere, kendine özgü etnik yapımına sahip bir ülkedir.

Kazakistan'ın turizm merkezlerinin etnografikleşmesi önemlidir. Bilim, kültür ve folklor alanlarındaki başarılarının turizm faaliyetlerine yansması Kazakistan turizminde Amerikalılaştırma sürecini engelleyecektir. Ayrıca çöllük bölgelerde bulunan değerli tarihi - kültürel eserlerin koleksiyonu yerini alabilmelidir. Bu unsurları dikkate alarak, Kazakistan'ın kendine has turizm eylemlerini yaratabilecek potansiyele sahip olduğunun altını çizmek gerekir. Turizm alanında sadece Kazakistan'a has turistik kaynakların önemsenmesi gelecekte turistik ürünün markalaşmasını sağlayacaktır. Turistik ürün markalaşmasının sağlanması uluslararası pazarlarda turist sayısı ve turizm geliri bakımından ilk sıralarda yer alınmasına ve turizm sektörünün ülke ekonomisinde öneminin hızla artmasına sebep olacaktır. Bu bakımdan turistik ürün markalaşmasının sağlanması modern işletmeciliği geliştirerek iktisadi kalkınmaya da katkıda bulunacaktır.

KAYNAKÇA

1. Aleksandrova A.Y. Geografiya turizma: uchebik, Moskva, 2008, s. 592 (Aleksandrova A.Y. turizm coğrafyası: kitabı, Moskova, 2008, s. 592)
2. Ayaz Nurettin, Kırsal Turizm ve Paydaşları: Belediye Başkanlarının Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Eğitimi Bilim Dalı, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara. 2012, s. 24-30
3. Butler, R.W., Alternative Tourism: Pious Hope or Trojan Horse, Journal of Travel Research , Winter, 1990, p. 40-45
4. Çeken, H., Karadağ, L. ve Dalgın, T., Kırsal Kalkınmada Yeni Bir Yaklaşım Kırsal Turizm ve Türkiye'ye Yönelik Teorik Bir Çalışma, Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 7(1): 2007, ss.1-14.
5. Faik Sabri Duran, Büyük Atlas, Kanaat yayınları, İstanbul, 2007, s. 60
6. Fusün İstanbullu Dinçer, Suna Muğan Ertuğral, "Kazakistan'ın Turizm Potansiyelini Belirleme ve Türk-Kazak Turizm İlişkilerini Güçlendirmeye Yönelik Bir Alan Çalışması", Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Birinci Türk Dünyası Turizm Kurultayı, UTKÜ yayını, Türkistan, 2005, s. 136.
7. Kahraman N. ve Türkay O., Turizm ve Çevre. 4. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık, 2011.
8. MAİR, Heater; REİD Donald; GEORGE Wanda ve TAYLOR Jim, Planning for growth Rethinking the rural tourism oppurtunity, Canadian Society of Extension, 2001, p:1-5.
9. Nakatkov İ.S., İstoriya Turizma Kazakhstana, Almaty, 2001, s. 89 (Nakatkov İ.S., Kazakistan Turizminin Tarihi, Almaty, 2001 s. 89)
10. Namık Kemal Zeybek, Birinci Türk Dünyası Turizm Kurultayı, "Avrasya Turizm Birliği Kurulması" konulu konuşması, Türkistan, 2005, s. 140
11. Öztürk A. Salih, Antalya Körfezi Batısında Kırsal Turizm: Potansiyel Ve Geliştirme Stratejisi Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beşeri Ve İktisadi Coğrafya Ana-bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2010, s. 26
12. Saupova AA, "Perspektivii sferi turizma", Jurnal Turizm Kazahstana, Almaty, 2008, s. 11 (Saupova AA, "Kazakistan'ın turizm kaynakları", Kazakistan turizmi dergisi, Almaty 2008, s. 11)
13. Soykan, F., Doğal çevre ve kırsal kültürle bütünleşen bir turizm türü: Kırsal turizm'. Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi (Türkçe). Yıl :10, Mart-Haziran, 1999, s.67-75
14. UKAV, İsmail, Adıyaman İlinde Kırsal Turizm Po-

tansiyeli ve Geliştirme Fırsatları."Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi", Cilt:13 Sayı:51, 2014, s.15-33.

15. Vasilyeva N., "Naşe Bogatstvo", Jurnal Bogatstvo Kazakhstana, Almaty, 2008, s. 8 (Vasilyeva N., "Bizim hazinemiz", Kazakistan Mirası dergisi, Almaty, 2008, s.8)

16. Yerdavletov S.R., Turan Geografiyası. Tarih, Teoriya, Metod Jane Şaralar, Almaty, 2000, s.331 (Yerdavletov S.R., Turan Coğrafyası. Tarih, Teori, Metotlar Ve Pratik Eylemler, Almaty, 2000, s. 192-331)

17. URL: //www.unwto. org/index.php